Št. 82. V Trstu, v sredo 14. oktobra 1885. Tečaj X

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2krat na teden vsako sredo in sabote o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravništvo, via Terrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrente« »Nuova Tipografia:« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi, prav ceno: pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Državni zbor in naše težnje.

(Dalje).

Znano je uže predobro, kako se ravna z ubogim istrskim kmetom povsod; različna gospoda je navajena v njem videti sužnjega človeka, ki ni vreden, da se z njim postopa, kakor z vsakim drugim državljanom. O koliko neplemenitosti je v tem postopanju! In vendar se ona gospoda, ki je tacega menenja, prišteva ljudoljubom in liberalnim ljudem.

To ne dokazuje nič druzega, nego resnico, da se po sofistiki more najlepše načelo ponižati in osmešiti. Ako se denes nekateri kulturonosci liberalci raznih naprednjaških narodov nekako boje napredka Slovanov, je to le bojazen pred pravo svobodo, katere pravi nositelj postane uprav trpin Slovan. ki je v šoli živenja kakor narod užival najgrenkejše skušnje ter je, miru in delu udan, v sebi ohranil neko milobo značaja, ki mora prej ali slej jako blagodejno vplivati na svobodni razvitek evropskih ljudstev.

Pa pustimo to in ozrimo se na drugo važno težnjo Slovencev in Hrvatov na Primorskem. Narodna šola, osobito narodna ljudska šola, prvi je pogoj obstanka naše narodnosti na Primorskem.

Na deželi obstoje povsod narodne ljudske šole; le v Istri so tu in tam tudi na deželi Italijani čisto hrvatskim vasem vsilili italijanske šole, kar pa se da popraviti, ako se bodo Hrvatje v Istri vedno bolj zavedali svoje narodnosti in bode narodni duh mej nje progresivno tako prodiral, kakor je začel prodirati v zadnjem času, osobito v Koperščini in Pazinščini. Ali v mestih, kder prebivajo Slovenci in Hrvati mešani z Italijani, tam se jim godi glede šol, uprav tako, kakor da ne bi bili tam več na svojej zemlji. Poglejmo na priliko v Trst in Gorico, tukaj in tam je vse polno Slovencev, ali njihova osoda v narodnem obziru je, da se morajo poitalijančiti, ako vlada ne podpira njihove pravične težnje. Dokler ni bilo nove šolske postave, to ni šlo tako hitro, ali zdaj, ko mora vsakdo svoje otroke pošiljati v šole, vrši se to jako hitro, in kaj nam pomaga vse naše sicer uspešno probujanje naroda tudi v Trstu in Gorici, ko nam vse to težko delo mnogo pokvari šola.

V Trstu je mnogo tisoč slovenskih otrok, katere morajo slovenski stariši pošiljati proti svojemu prepričanju v italijansko ljudsko šolo. Kako tendenco imajo vse šole, katere so pod vplivom mestnega magistrata tržaškega, tega nam ni treba, da omenimo. kajti naši čitatelji predobro poznajo njega lahonske aspiracije; resnica je ta, da otroci, odgojeni v takih šolah, le preradi pozabijo svoje slovansko pokolenje in postanejo navadno kesneje v živenju največi sovražniki svoje narodnosti. Da pa tržaški Slovenci vsega tega ne spoznavajo le, temuč se proti temu potujčevanju tudi branijo, dokaz je uže obče poznana prošnja 1429 slovanskih očetov za slovenske šole v Trstu. Ti očetje se sklicujejo na jasne določbe postave, ali k ljubu temu in k ljubu mojsterskemu zagovoru prošnje po poslancu Nabergoju, zavrgel je mestni zbor dvakrat to prošnjo, na kar so omenjeni očetje rekurirali na deželno vlado, od katere pričakujejo zdaj ugodne rešitve. Videli pa smo, da je sama vlada v Ljubljani za le peščico nemških otrok ukazala, da mora ondotni mestni zbor osnovati nemško ljudsko šolo in to nam sili na usta prašanje: zakaj vlada tudi tukaj za več tisoč slovenskih otrok ne zaukaže mestnemu zboru, da prej ko prej osnuje vsaj eno slovensko šolo, v katerej se bodo otroci gotovo bolje avstrijsko odgojevali, nego pa v nekaterih italijanskih mestnih šolah, v katerih celo ravnatelji prepovedujejo cesarsko pesem.

V tem obziru je torej uže silna potreba, da naši poslanci store potrebne korake, da vsaj poizvedo, ima li vlada v resnici namen, da dejansko izvrši enakopravnost, ali pa je uže povsod sklenena sodba, da se morajo naši otroci v Primorskih mestih poitalijančevati. Osobito za nas mnogo tržaških Slovencev je to prašanje največje važnosti in ga torej še prav posebno priporočamo našim državnim poslancem.

Še slabše je pri nas se srednimi šolami. Na državnih gimnazijah v Trstu, Gorici in Pazinu je zdaj gotovo zadosti dijakov in imamo tudi zadosti slovenskih, oziroma hrvatskih profesorjev in učnih pripomočkov, da bi se mogle precej uvesti v Trstu in Gorici slovanske in ital. paralelke, kakoršne so za Gorico uže davno zahtevali goriški poslanci obeh narodnosti. Ali prav nič se ne vidi, da bi se hotela vlada poprijeti zdravega načela, da se učenci tudi v srednjih šolah morajo podučevati vsaj nekoliko v materinem jeziku, ako se hoče iz njih napraviti dobre mislece. Le na Pazinskej gimnaziji je ministerstvo namerjavalo uvesti poleg nemščine tudi hrvaščino kakor podučni jezik. Ali tudi to namero je pokopal istrski deželni šolski svet in se je zdaj le toli koncediralo hrvaščini na Pazinskej gimnaziji, da se bode po več ur na teden in temeljitejše učila kakor učni predmet.

Na Goriškej gimnaziji se tudi uči slovenščina kot učni predmet in sicer nekoliko boljše, nego pa na tržaškej državnej gimnaziji, ker tam imâ vsak razred tudi svoj kurz za slovenski jezik; mej tem pa ko v Trstu imamo za 8 razredov le 3 kurze in še te tako urejene, da bi bilo skoro vsejedno, ako bi tudi teh kurzov ne bilo, ki so menda le zato ustanovljeni, da se vsaj na videz dela majhna koncesija drugemu deželnemu jeziku. Ker pa se število slovenskih dijakov na tuk. gimnaziji vsako leto množi in je letos uže skoro polovico Slovencev na omenjenej gimnaziji, bilo bi vendar lepo in pravično, da se šolske oblastnije nekoliko bolj ozirajo na mnoge prošnje v tej zadevi, katere je polit. društvo Edinost uže pred leti in zopet lansko leto poslalo ministerstvu in poslanskej zbornici.

Naši poslanci naj torej odločno zahtevajo od vlade, da tudi v srednjih šolah v Gorici in Trstu uvede prej ko mogoče paralelke; v Trstu pa, da prav precej popravi napako, katera obstoji v razdeljenju kurzov za slovenščino in njej odmerjenih ur, katere so zdaj tako postavljene, da dijaki skoro ne morejo dobiti pravega veselja

---

PODLISTEK.

Človeka nikar.

(Dalje).

Ako je pa Elija molil, da ne bi bilo, kar ni še bilo, zakaj bi ne smel tudi naš pesnik prositi, da ne bi bil tak človek spočet, kateri bi bil poln bolečin in bolehnosti, ali pa, da bi ne bil tak človek spočet, kateri bi tako močno čutil razno trpenje tega svetá kakor on. »Unde oportet homines agere aliqua, non ut per suos actus divinam dispositionem immutent, sed ut per suos actus impleant quosdam effectus secundum ordinem a Deo dispositum; non enim oramus, ut divinam dispositionem immutemus, sed ut impetremus, quod Deus disposuit per orationes esse implendum. Tomas Ak. 2. 2. q. 83. a. 2. In to nam je priporočil tudi sam naš Izveličar prositi, rekoč: Reši nas hudega. Illud debemus orando petere, quod debemus desiderare. Desiderare autem debemus bona non solum nobis, sed etiam aliis. Tomas Ak. Summa: 2. 2. q. 83. ar. 7. Da ponovim: žena prav za prav želi imeti otroka, ako je Božja volja, samo ponižno prosi nesk. usmiljenega Boga, da bi jej podelil Bog zdravega otroka na duhu in na telesu; in ako pa ni njegova sveta volja, da bi jej podelil zdravega otroka, prosi ponižno, da ne bi bil rajše otrok spočet; sicer, ako ni tvoja sveta volja moje prošnje uslišati, udam se vse eno v tvojo sv. voljo. Poglejmo: žena želi prav za prav otroka imeti, le prosi, da ne bi jej podelil bolehnega človeka; in, ako ni njegova sveta volja njene prošnje uslišati, rajše človeka nikar. Toda: »človeka nikar« prosi le per accidens, in to per accidens le sub conditione. S tem pa je ob enem tudi razloženo, da bi bil naš pesnik poleg naslova: Človeka nikar, lehko zapisal tudi naslov: Bolečin nikar, reši nas hudega, umeje se, ako je Božja volja, kajti brez tega se ne dá govoriti in prositi ne. — In vi ne bi se bili tako ustrašili. Oh, kolikokrat zdihujejo uboge žene tako! Zakaj? Zato, ker one dobro vedo, kaj je trpenje, a vi tega ne veste, ker ste zmerom mej rožicami, ker gledate vedno le mrtve črke in mrtva srca.

Sicer, tudi vi dovolite, da se sme v bolezni prositi za zdravje, toda, kaj pomaga: ako človek le zine, da trpi, hitro mu začnete očitati, da obupuje, rekoč: Glejte, glejte ga, kako obupuje, glejte, glejte, on ne more najti tolažbe v svetej veri: Bog mu je sicer dal sv. vero, toda ta véra ni zanj zadostna, da bi ga utolažila, glejte, glejte ga panteista, skepticista; kaj to pomenja izdihovati in zdihovati; tako izdihovanje ne pristoja še paganu ne. Precej bi mu očitali, rekoč: ali ne veš, kako so trpeli materniki in kako so vse voljno prenašali? Ako ne najde on tolažbe v svetej véri, on, kateri je duhoven, kako jo najde pa drug kristijan, kateri ni duhoven?! Za hip in to še le v duhu, v besedi dovolite, da se sme v bolezni prositi za zdravje, a v resnici menda ne, saj vaš stil tako veje. Jaz bi bil rad pri vašej postelji, kedar vam pošlje Bog bolezni, rad bi videl, ali bodete taki. kakor ste zdaj v peresu: sicer Bog vam ne daj nikdar takih bolezni, kakoršne imajo marsikateri ubogi trpini tega sveta. Ako bi bili pri smrtnej postelji, menda bi drugače pisali, še bolj drugače pa, ako bi sami skušali . . . . Na vse to bi vam pa odgovoril, rekoč: Nikar bolj modrovati, nego je spodobno modrovati, ampak modrovati, kar je prav. R. 12 2. Gospod moj! vemo namreč, da zdaj zdihuje vsaka stvar in stoka, kakor na porodu, pa ne samo ona, temveč tudi mi. Zakaj ne dovolite tedaj tudi nam in našemu pesniku izdihnoti in prositi, naj bi nas Bog rešil hudega. kolikor je njegova sv. volja? Gospod moj! ali ni duhoven — človek? Še Kristus je zdihnol, rekoč: Moja duša je žalostna do smrti! ostanite tukaj in čujte z menoj. Moj oče! ako ne more ta keuh memo iti, ampak da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja. In gospod moj! ali ste res brez zmot in brez dvomov? Še sv. Pavel ni bil brez dvomov. Sam pravi: Zakaj nič nemam sicer na vesti, toda v tem nisem opravičen, — ampak jaz tarem svoje telo, in ga v sužnost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zavržen. 1. K. 9. 27. Rés pretresne so besede te!

Vsakega morajo zgrabiti; le vas ne, kajti vi govorite tako drzno. kakor da bi bili uže v nebesih; saj pravite: jaz ostanem jaz. se ne vtopim, temveč veselil se bom v Bogu z svojo osebnostjo. O drznost! drznost! Ali ni uže to največi dvom, po mojej ponižnej misli, da zagotovo ne vemo, da se izveličamo? In zato nas opominja sv. Pavel, rekoč: Preljubi moji! Z strahom in s trepetom delajte za svoje izveličanje. Fil. 2. 12. Kdaj pa je človek v strahu in v trepetu? Gotovo takrat, kedar je v dvomih. Kaj so zopet skušnjave, kakor neke zmote? In dalje, kaj pravi »morala«? Experientia teste doctissimi viri, etiam in sanctorum numerum relati, veritatem in pluribus assequi non potuerunt. Müller. I p. 138. Kaj pomenja to? Je li mogoče bolj jasno govoriti? In koliko je zopet drugih dvomov, v katerih ne ve človek, ali dela prav ali ne? koliko je različnih razlag o sv. pismu? In na kaj se opira nauk o probabilizmu? In kaj bi pa bilo, oko bi bili vi živeli takrat, ko so prišle na svitlo Jobove bukve? kaj bi bilo, ako bi takrat bil izhajal »Slovenec«? To bi bila kritika. Težko bi bile štete bukve Jobove k sv. bukvam, pa smeli bi bili Joba težko imenovali potrpežljivim Jobom. Kaj bi vi rekli, ako bi bili prebrali takrat, recimo: III. poglavje? Ne zavoljo vas, ker vem. da ste uže prečitali, ali zavoljo drugih, hočem navesti nekoliko vrstic iz Jobovih bukev.

Potem pa je Job odprl svoja usta in je proklinal svoj dan, rekoč.

Naj pogine dan, ob katerem sem bil rojen, in noč, ob katerej se je reklo: Človek je spočet. Tisti dan naj se v temo spremeni, naj ga Bog od zgoraj ne išče in luč naj ga ne razsvetli. Temota in smrtna senca naj ga otemnite, tema naj ga pokrije in z bridkostjo naj se zagrne. Tisto noč naj teman vihar obseže, naj se dnevom v letu ne prišteva in tudi v mesecih naj se ne šteje. Tista noč naj bo samotna in ne hvale vredna, naj jo kolnejo, kateri dan proklinajo, ki so pripravljeni levijatana zbuditi. Zvezde naj bodo z njo temoto otemnjene: pričakuje naj svitlobe in naj ne vidi in tudi ne vzhoda vstajajoče zarje, ker ni zaprla vrat telesu, katero me je nosilo, in ni vzela izpred mojih oči nesreče. Zakaj nisem v materinem telesu umrl, ali naglo poginol, ko sem iz telesa prišel? Zakaj sem bil sprejet na kolena? Zakaj dojen na prsih? Zdaj bi namreč spal in molčal in v svojem spanji bi počival. . . . ali da bi kakor negodni porodek, ki se skrije, ne bival, ali kakor tisti, kateri so bili spočeti, pa niso svitlobe videli. III Zakaj si me iz materinega telesa izvlekel? O da bi bil ukončan, da ne bi me videlo okol Bil bi, kakor da bi me ne bilo,

do učbe lastnega materinega jezika. Prav tako bodo morali naši poslanci odločno zahtevati, da se uže letos vse pripravi, da se prihodnje leto začne na Pazinskej gimnaziji učiti vsaj nekoliko predmetov v hrvatskem jeziku. Če pomislimo, koliko srednjih šol imajo Italijani (manjšina) na Primorskem, čuditi se moramo, da se Slovencem in Hrvatom niti tako skromne zahteve ne uresničijo in vendar bi tudi državna modrost zahtevala, da se na Primorskem zajezi ono uže posilno poitalijančevanje. (Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarica na svojem popotovanji obišče tudi Solun, turški sultan je ukazal tamošnjim gosposkam, naj jo slovesno sprejmó.

Adreso poslanske zbornice na cesarja je izdelal Zeithammer; ona pravi, da so čuti neomahljive zvestobe neločljivo zjedinjajoča vez vseh avstrijskih narodov, naglaša potrebo ohranitve miru, zagotavlja razprave glede ogerske nagodbe v duhu pravice z ozirom na avstrijske interese, enako tudi rešitev prašanja zastran podaljšanja privilegija avstrijsko-ogerske banke z ozirom na državne interese, kakor tudi obrtniškega in kmetskega ljudstva, pripoznava povišaje brambene zmožnosti za domoljubno dolžnost, izreka prepričanje, da more razvitek avtonomije z varovanjem državne celote državno moč zdatno okrepiti, pričakuje enakopravnost pri podučevanji in razvitek tega v strogih mejah državnih temeljnih zakonov, obeča obračanje največje pozornosti na vredbo rek v Galiciji in tudi v drugih deželah, zagotavlja temeljito posvetovanje o poljedelskih zakonih, v katero delovanje so poklicani deželni zbori bistveno poseči, upa, da se gospodarske in socijalne predrugačbe namenom ugodno izvršé, da se ima skrb za domačo obrtnijo, da se razširijo zunanja trgovišča, da se uredé železniški tarifi, da se na avtonomne kroge pri lokalnih železnicah ozir jemlje, da se štedi v državnem gospodarstvu s tem, da se uprava zlajša in davek tistim nalaga, ki so malo zadeti. Adresa se končuje: Mi pričakujemo podporo naših teženj od krepkega sodelovanja vseh stanov prebivalstva s tem, da se zavira vse, kar bi moglo motiti notranji mir in prijateljsko občevanje vseh, brez raločka narodnosti in vere.

V seji poslanske zbornice dne 9. t. m. sta interpelirala poslanca Plener in Heilsberg glede zaukaza, vsled katerega je bilo nemškemu vseučilišču v Pragi nekoliko prostorov odvzetih in českemu vseučilišču odkazanih. Poslanec Vitezić je interpeliral zastran tega, da so bile hrvatske priče v italijanskem jeziku zaslišane. Poslanec Angerer je interpeliral, ali ima poljedelski minister voljo sekanje lesa v državnih gozdih omejiti. Poslanca Prade in Schönerer sta predlagala, naj vlada predloží zakon za uvedenje borsnega davka. V zadnjej seji podane vladne predloge so bile v prvem čitanju izročene raznim odsekom. Volitev udov v kontrolno komisijo za državni dolg se je preložila na eno poznejih sej. Potem so bile volitve v odseke. — Poslanec Keil je vtemeljeval svoj predlog, glede podaljšanja prostosti pristojbin in koleka pri ziložbi zemljišč do konca leta 1891. Poslanec Hevera je utemeljeval svoj predlog glede podaljšanja olajšave pristojbin pri konvertiranju hipotekarnih tirjatev do konca leta 1890. Oba predloga sta se izročila proračunskemu odseku. Poslanec Richter je vtemeljeval svoj predlog, glede času primerne predrugačbe eksekutivnega reda. Ta predlog se je izročil pravosodnjemu odseku. Na predlog poslanca Roser-ja sta se obrtniški in železniški odsek izrekla za javna. Danes je zopet seja.

Proračunski odsek poslanske zbornice se je 9. t. m. ustanovil, in je bil izvoljen za načelnika grof Rihard Clam, in za njegovega namestnika poslanec Plener.

V Kraljevem dvoru na Českem je bil zarad izgredov razpuščen občinski svět.

V Libericah je nekdo 11. t. m. zvečer dvakrat ustrelil v prostore tamošjega českega društva «Beseda». Na Českem je seme razdraženosti res uže slab sad pognalo.

Hrvatski sabor je 10. t. m. sklenol, naj se prestopi na dnevni red o zadevi izročitve kameralnih spisov ogerskej vladi. Sklenolo se je tudi v tej seji naj se dovolí sodna preiskava zoper Starčevića in Gržanića.

V ogrskej poslanskej zbornici je 10. t. m. interpeliral Thassy, ali je resnica, da je Avstrijsko-Ogerska prevzela poroštvo za srbski zajem. Jutri se zbornici predloži proračun.

Vnanje dežele.

O vshodnjem prašanji imamo te le važniše vestí: Iz Plovdiva se 9 t. m. poroča, da so veliki vezir in drugi ministri v Carigradu bolgarsko deputacijo prijazno sprejeli in zato je upanje, da se bolgarsko prašanje brez vojne reši; ta vest je mej Bolgari zbudila splošno zadovoljstvo. Dalje se poroča iz Plovdiva 9. t. m., da se je več bolgarskih častnikov vrnolo iz Rusije in so bili razdeljeni mej razne vojne otdelke. Nove čete in vsi prostovoljni otdelki so 9. t. m. prisegli knezu Aleksandru. — Iz Četinja se 9. t. m. poroča, da bo črnogorska vlada mirno opazovala razvijanje dogodeb na Balkanu in si pridržuje prostost svojega postopanja. — Iz Belgrada se 10. t. m. poroča, da je bolgarska vojska zasedla vas Jasenovac, ki stoji na srbskej meji nasproti srbskej vasi Brusnik v knjaževaškem okrožji. — Poročila z Grškega so zelo vznemirjajoča; vestí od 10. t. m. pravijo, da so zastopniki velevlasti ponovili svaritve in priporočila in priporočili grškej vladi zmerno postopanje. Turški poslanec je zahteval pojasnila zarad pošiljanja vojakov na mejo in izjavil, da turška vlada tudi vojake postavi na mejo, ako bo Grška vojsko še dalje na mejo pošiljala; vzlic temu pa je ukaz grškega vojnega ministra odkazal vojakom stanovanja v vseh mejnih mestih. — Razen posameznih svaritev so šli vsi poslanci skupaj k Delijanisu in vladi živo priporočili, naj se vzdrži vsake posilne naredbe, ker bi s tem pripravila Grško v veliko nevarnost. Nato so vsi poslanci izročili vladi pismeno svaritev. Kralj je podpisal dekret, s katerim se pod orožje sklicujejo še tri zadnje vrste vojaškej službi podvrženih mož.

Delijannis je poslal grškim opravnikom v zunanjih deželah pouk, v katerem pojasnuje politično stanje, ki bi nastalo iz združenja Bolgarije, in pravi, da Grška v združenje ne more privoliti. — Splošna mobilizacija je zaukazana. v petih dneh mora biti vse pod orožjem. To je odgovor grške vlade na svaritev poslancev velevlasti.

V francosko poslansko zbornico je bilo doslej izvoljenih 177 konservativcev, 127 republikancev, ožjih volitev pa se ima še 270 izvršiti. Tolikega napredka konservativcev so se republikanci hudo prestrašili in vsled tega se je ustanovil v Parizu poseben odbor iz najveljavnejših republikancev in 30 republikanskih časnikov, ki je soglasno sklenol, pri ožjej volitvi podpirati tiste republikanske kandidate, ki so pri prvej volitvi dobili največ glasov ter priporočil, naj tudi drugod enako delajo. — A tudi konservativci se jako gibijejo, oni so na vse pripravljeni in pravijo, da se ne utrudijo, dokler si ne priboré večine v državnem zboru.

Angleška in turška vlada ste se neki zjedinili, da pošljeti angleške in turške komisarjev Egipt, a s tem menda egiptovsko in sudansko prašanje ne bo še rešeno.

Razpor o karolinskih otocih se utegne k malu popravnati, ker Nemčija in Španija to želite, in vsled tega izreče papež svojo razsodbo, ne da bi poprej izročil zadevajoče spise kakej komisji.

Na Madaskaru so se Francozi zopet sprijeli z domačimi prebivalci. 26. septembra je bil boj pri zalivu Pasandeva. Francozi imajo 21, Hovas 200 mrtvih in ranjenih, a vendar Francozi niso zmagali.

Iz Sudana se poroča, da se okoli 1000 dervišev ob Nilu proti severju pomika in so prišli uže v Hafir, ki je 80 angleških milj otdaljen od angleških prvih straž. V okolici Vadi Halfe so bile uže majhni boji. Vsled tega se je dal ukaz, naj se pripravi pet parnikov, da se, če bo treba, pelje 1200 mož po Nilu proti sudanskej vojski.

Iz Indije se poroča, da si angleška vlada hoče podvreči vso Birmo; v kratkem neki pošlje 10.000 mož v Mandalaj.

DOPISI.

Iz Trsta, 12. oktobra. — Uže lansko leto je tržiški magistrat prepoved razposlal, da se v cerkvah v mestu in okolici ne smejo več rabiti petroljeve luči, češ. da so te luči nevarne in se zna toraj kaka nezgoda pripetiti. — Da slavni magistrat za varstvo živenja in zdravja tako skrbi, to je vse hvale vredno; ali vpraša se, ako je uže petrolje nevarno, zakaj pa ni nevarno po krčmah, žganjarijah, plesnih sobanah, v hlevih itd. — zakaj je nevarno le v cerkvah in ne tudi drugod? Pri tem prašanju se neboté neka misel človeku vriva, namreč ta, da nekim gospodom v mestnej palači je vse, kar je cerkvenega, zoperno, toraj hajd, zavirajmo in dražimo, kolikor je le mogoče. — Ako uže škofijstvo nema nič zoper to, da se petrolje v cerkvi za razsvečavo rabi, in ako celo kongregacija za sv. obrede v Rimu dopušča, da sme goreti petrolje pred Najsvetejšim in to v krajih, kder je pomanjkanje olkinega olja, ne vemo, kako more pa tržaški magistrat prepovedovati rabo petrolja, ko so se petroljeve luči vender samo za to rabile, da so ljudje, kadar so v cerkev prišli, videli, kam stopiti, in se ni kdo spotaknol in poškodoval. — Ako to še dalje pojde tako na magistratu, kmalu reko, da so tudi lustri in lampe v cerkvi nevarni, da se vrv ne utrga, toraj ven z njimi! — Sveče na altarjih bodo kmalo nevarne, da se katera ne nagne in rož in altarja ne zapali, — torej prečz njimi! zvoniki bodo nevarni, da se na okoli stoječe hiše ne zvrnejo, toraj preč iz njimi! — Ker pa uže trdijo, da je petrolje onim, kateri so v cerkvi, nevarno, radi bi vedeli, kaj je manj nevarno, ali da se prižgo tri do štiri luči, katere so na zidovih obešene in do katerih nihče drug razen cerkovnika priti ne more, ali pa da vsakteri košček sveče seboj prinese in vse polno lučic po klopeh gori? — Verno ljudstvo hoče pri službi b. molitvene bukvice rabiti, ker jih v temi ne more rabiti, pomaga si kakor more. — Povsodi se upije po svetlobi, le v cerkvi hoče naš sl. mag., naj vlada tema, da se tako tudi lepa prilika zmikavcem dá, da svoje rokodelstvo tudi v cerkvi ložej izvršujejo. Po vsem Primorskem in tudi po drugih deželah je petrolje za razsvečavo v cerkvah v rabi — le v Trstu so iznašli, da je raba petrolja v cerkvah ljudem nevarna. Da bi se pa kdo zoper ta mag. ukaz ne pregrešil, zato je magistrat vsem kapovilam naročil, naj strogo pazijo, kake luči se v cerkvah rabijo in ako bi se kde kaka petroljeva luč prižgala, naj to precej naznanijo. Sedaj imajo v okolici tudi v cerkvah špiceljne in ovadube in lanskega leta se je prigodilo, da so nekateri taki ljudje svoje župnike tožili zaradi rabe petroljevih luči, na kar so tudi leti poslednji dobili od magistrata kardlne dekrete, v katerih se jim je celo s precej hudo denarno globo pretilo. V tej zadevi vsem župnikom tako mestnim kot okoličanskim bi se nekaj svetovalo — Mag. tržaški ni vsemogočen. Tudi streljati z možnarji se je bilo prepovedalo; ali zoper to prepoved okoličanski kmetje so si vedeli pomagati, rekurirali so na s. namestništvo, in to jim je streljanje zopet dovolilo. Kar so storili okoličanski kmetje, to naj bi storili tudi č. g. župniki, skupno toraj naj bi se zoper to prepoved pritožili pri namestništvu. Ako bi pa magistrat ostal vender pri svojej trditvi, da je petrolje nevarno, naj bi se pa čč. gg. na magistrat obrnoli, naj jim on pa kako drugo svečavo, katera bi bila tako po ceni kot petroljeva, nasvetuje, ali pa naj pomaga, da se bodo mogle cerkve z svečami zadostno razsvetiti. — Nikar pa naj se ne ugovarja, kako da so se razsvitljevale cerkve, dokler ni bilo petrolja v rabi. — Tudi po ulicah, v kavarnah itd. so rabili pred časom olje in lojenice, zatem je prišel plin, sedaj pa uže s plinom niso več zadovoljni, ampak uže vse kriči in vpije po električnej luči. — Tako tudi v cerkvah, od začetka so zadoščevale majhne lučice — sedaj pa ne zadoščuje več svečava le pri altarjih, ljudje hočejo v temi vso cerkev razsvitljeno imeti.

Iz sežanskega okraja, 9. okt. — (*Učiteljsko zborovanje, Najvišji imendan*). — Učiteljsko društvo za sežanski okraj je imelo 24. septembra v Škocijanu svoje zborovanje. Ob pildesetih dopoldne otvori g. predsednik sejo s primernim nagovorom. Na to je imel g. učitelj Pakiž praktično vajo, po vaji so se otroci odpustili domov ter sledila je »kritika«. Po končanem zborovanju smo obiskali Škocijansko jamo, v kojej se nahaja tudi knjiga, v kojo obiskovalci tudi lahko svoja imena zabilježijo, kakor je to nedavno storila naša cesarjevna Štefanija. Tudi g. učitelj Lokavski Janko Leban je z burnimi živioklici navzočnih vpisal v knjigo pesmico, koja je vredna, da jo tukaj vašim čitateljem podamo. Pesmica slove:

»Človeku v prsih stresa se srcé
Stopivšemu v podzemske hrame té,
O človek, kak'si majhen in šibak
Prot' Onemu, ki vstvaril hram je tak!
In ta prekrasna slavna réka,
Poznana iz starega že veka!
Njo je omenjal že Virgil,
Ter velmož mnogo jo je slavil,
A tudi še denašnji dan
Sim roma Slovan, Vlah, Grman,
Kder se nahaja takošna krasota,
Mej narodi premine vsa togota!
Celo Štefanja, carjevna premila
S pohodom kraj je ta-le počestila!
Zares ponosni lehko ste Brkini,
Da v skromnej ljubej vašej domovini
Naravno čudo tako se nahaja!
Navdušenost se v prsih mi naraja,
Iz dna srcá želi vam pevec vnéti,
Da v trajnej sreči Bog vam dá živeti!«

Po pohodu podzemeljske jame smo se napotili v Matavun h g. Gombaču, kder smo obedovali. Ko nam je dobra kapljica jezik razvezala in srce odprla, napivali in peli smo, da je bilo veselje. Proti večeru smo se razšli. Na veselo svidanje Nabrežini!

Dné 4. t. m. se je povsod po Krasu praznoval god Nj. Veličanstva. Uže na predvečer so pocali topiči, čez hrib in plan se je slišalo pritrkovanje zvonov.

Onega dné se je vršila po cerkvah sv. maša, koje so se deležili županstva, šolska mladina z učiteljstvom itd. Po cerkvah se je razlegala navdušeno cesarka pesem ter Slovenci, pač povsod z neko prirojeno ljubeznijo udani presvitlemu cesarju, kazali so ljubav do prevzvišenega

---

iz materinega telesa v grob prenesen. X. Zakaj si me postavil sebi nasproti, da sem samemu sebi težak. VII. 20. Le pomislite zdaj, gospod dontar, kakošna razlaga bi bila prišla na svitlo, ako bi hoteli s takšnim metrom mériti, s kakoršnim ste merili »Človeka nikar«? Oh, to bi bilo strašno! Vse bi grmelo, vse bi bliskalo; kde bi bili dobili puške in kanone? Zelati sunt, sed non secundum Deum, nativam naturae in firmitatem non attendererunt, consilia cum praeceptis confunderunt, salutem fidelium in discrimen vocarunt. Müller I. 286. Ali ne velja to tudi tukaj kolikor toliko? Zakaj se torej brez potrebe zaganjate v siroto? Zakaj zlobne reči spletate? podtikate? Kakor je rekel Job svojim prijateljem, ali ne velja to tudi vam? Zakaj? Zato, ker v vsem tem ni grešil z svojimi ustnicami in nič nespametnega ni zoper Boga govoril. I. 22.

Glejte, glejte, mislim, da odprete oči. Kako pa zdaj razumeti to? »Slovenskemu Jezu«, kateri se opira v svojej adresi, ste sicer nekaj odgovorili, porugaje se, a stvarno golo in čisto nič. Tukaj ste naredili skok čez skok. No, kako je treba pa tu Joba razumeti, to nam je povedal sv. Tomaž Akvinski, rekoč: Tertio modo ordinatur creatura irrationalis ad rationalem per modum continentis, scilicet temporis vel loci; et sic maledixit Job diei nativitatis suae, propter culpam originalem, quam nascendo contraxit et propter sequentes poenalitates. 2. 2. q. 76, a. 2. Najbolj pa nam je povedalo sv. pismo, sv. Duh sam, kateri pravi, da v vsem tem ni Job nič nespametnega govoril zoper Boga. Vender mej Gregorčičem in mej Jobom je razloček: Job maledixit . . . . . Gregorčič auiem oravit et orat. Samo, prosim, da to »maledixit« dobro razumete.

Tako, mislim, da smo zdaj na čistem.

— — Glejte, da imamo tudi v Brdih univerzo. Živela univerza! Da ponovim: ako bi bili vi živeli ob času Joba, ali bi bili kričali, rekoč: O blasfemija! o blasfemija! In vi bi bili zagrmeli proti Jobu, rekoč:

In tak hoče biti očak, (duhovnik)
tak hoče biti mož Božji! (namestnik B.)

In tistim, kateri bi takega očaka branili, zlobno bi jim kričali, rekoč.

Gorje ti, o B. cerkev, ako boš imela take branitelje! — — —

Oh, gospod, gospod, predaleč, nikar se ne zaganjajte v sirote tega sveta, nikar jim ne očitajte hudobij brez vzroka, nikar ne jemljite vesti trpinom te solzne doline, ker tako ravnanje ni ne človeško, ne kristijansko, ne katoličansko. Zadeti ste od vseh strani, zadeti ste od naroda, zato se zvijate, kakor črv, rekoč: Kaj poreče kmet, ako me je premagal?! Da premagani ste, le kakšen čebulast Mirko se vam še uklanja. Invicta fortitudine pronugnasti . . . . Ubi est autem ista invicta?

Clarissimo, manca ancora tutto ed adesso sopratutto. Istina! kar po enej strani zida, po drugej pa podira, tako bi zaupili proti Jobu. Katerikrat sicer govori, prosi, moli po Božje, a še komaj konča govoriti, prositi, moliti, hitro začne proklinati, obupovati, dvomiti. Kaj to je mož Božji? ali se ni še naučil verskih resnic od Boga Očeta in Sv. Duha? ali mu ne daio te resnice nobene tolažbe? Dajo, dajo mu sicer, saj pravi: Vem namreč, da moj Odrešenik živi in poslednji dan ustanem iz zemlje in zopet bom obdan z svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga. 19.25.

(Konec prih.)

prestola. Pa temu se ni čuditi, ker udanost slovenska je podedovana od naših prednikov, koja se z vedno večjo gorečnostjo pojavlja. — Lojalnost slovenska ni navidezna, ni hlinjena od danes do jutri, ta čut je okoreninjen v slovenskem srci, on izvira iz globine našega živenja. Tedaj: Bog nam živi in ohrani preljubljenega vladarja, presvetlega cesarja našega Franca Jožefa I

Iz Klanca, 29. avgusta. — Mož, koje je osoda določila, delovati narodu v dušno in telesno blagost, ne pozabi jih narod tudi potem, ko so od njega ločeni. Tak možak je bil velečestiti gospod Ivan Švet, duhoven v Klancu, sedaj premeščen v Ricmanje. Precej, ko se je raznesla žalostna vest mej ljudi, da jih misli č. g. zapustiti, videlo se je semtertja ljudi zbrane povprašujoče se: Zakaj nas misli č. g. zapustiti, saj ga tako radi imamo, ter mu enako sebi vedno vse dobro želimo. Ali ni bilo drugače, tako je bilo določeno in zgoditi se je moralo. Da pa ljudstvo svojega dušnega pastirja tako rado ima ter ljubi, pokazalo je dne 20. avgusta, ko je njegov ljubljeni dušni pastir od njega slovo jemal, koje je poduševal v verskih resnicah in naukih v Klancu sedem let in tri mesece. Zbrala se je v ta namen obilna množica ljudstva k sv. maši, da bi še enkrat v svojej sredi videla preljubljenega jej dušnega očeta. Uže mej pridigo, ko je č. g. Ivan Švet od svojih vernih slovo jemal, videlo se je marsikatero solzno očesce; ko pa konča č. g. pridigo z milim pozdravom od svojih vernih, zaplakalo je vse po cerkvi, in slehernemu so zaigrale svitle solze v očeh.

Da, bil je č. g. Ivan Švet kot oče mej svojimi vernimi; vedel in znal je po svojem umnem prepričanji prav svetovati vsakemu, koji ga je v tem potreboval, bil je vedno pripravljen voditi in podučevati svojega bližnjega, bodi si za njegovo dušno ali telesno blagost in marsikateri domačin ne bo mogel nikoli pozabiti njegove blagodejne roke. Vse ljudstvo je bilo zatorej jedne misli, da ne bo č. g. Švetu lahko dobiti enakega nastopnika v klanskej duhovniji, ker ljubili so ga kakor otroci tako odrasli, kakor starčki, zavoljo njegove prijaznosti in dobrotljivosti. Kakor slišimo, pride v Klanec č. g. Anton Notar, duhoven v Dragi, kojemu želimo vsi iz srca, da bi hodil po stopinjah prečestitega gospoda Ivana Šveta, kojemu želimo in voščimo vsi iz srca srečo in veselje v novem službovanji.

Z levega brega Soče, 11. oktobra. — G. dopisnik z desnega brega Soče v 81. štev. cenjene »Edinosti«, ki misli, da se drži izreka »resnico reci, pa uteci«(?!), trdil je to le: 1. »Večini učiteljstva je odgoja deveta briga«. 2. »Zdaj vsak toži, da so otroci, dalje ko obiskujejo šole, bolj razuzdani in divji, katerim ni nič sveto«.

Od poštenjaka in znanstveno izobraženega človeka bi jaz pričakoval, da svojo trditev dokaže ali spozna svojo krivdo in molči. G. nasprotnik sedajnega šolstva in učiteljstva, ki ne dela velikega razločka mej resnico in neresnico ter pravi, da se je držal izreka »resnico reci, pa uteci«, predrznol se je po ovinku in posredno zopet trditi v 81. št. cenj. »Edinosti«, da so le izjemno kateri učitelji, ki se brigajo tudi za odgojo šol. otrok.

Ko se je ujel v lastno past, huduje se na me, ker mu očitam, da je podpihovalec proti sedanjim šolam in učiteljem. To moje očitanje on imenuje »nesramno obrekovanje in grda laž«, ne da bi dokazal svoje trditve, ali moje ovrgel. Takega človeka pripuščam slavnemu občinstvu v sodbo in obsodbo ter upam, da dobi kot šolnik kmalu tak pečat na čelo, kakor si ga zasluži. Jaz pa si pridržujem (če se mi bo zdelo potrebno) toliko za bivše kakor za eventuelne krivične napade na sedanje učiteljstvo in šolstvo drugo pot. Čestiti gospod je laž izrekel pa utekel, kdar seje veter, žel bo vihar. Š.

Domače in razne vesti.

Cesarici Šarloti se zdravje povrača; zdravniki so neki izrekli, da imajo upanje, da se jej zdrav um popolnoma povrne.

G. Anton vitez Klodič, deželni šolski nadzornik ljudskih šol na Primorskem, bode namestu g. dr. Gnada nadzoroval v srednjih šolah na Primorskem pouk v slovenščini, kar pomenja, da se bode odslej vendar nekaj več važnosti dajalo slovenščini tudi na srednjih šolah.

Imenovanje. Miltiadis Saridachi, kancelist pri tržaškem c. k. deželnem sodišči, imenovan je oficijalom pri c. k. višjem deželnem sodišči v Trstu.

Duhovenske spremembe v goriški škofiji. G. Josip Golob, vikar v Štanjelu, je premeščen v Podgoro; g. Josip Gergolet, vikar v Št. Martinu na Krasu, pride v Štanjel; g. Blaž Bandel, vikar v Trnovem pri Koboridu, premeščen je v Vipolže; g. Jurij Kokelj, kaplan v Logeh, pride v Trnovo; g. Ivan Murovec, kaplan v Koboridu, pride v Loge. Novonastavljeni so gg. novomašniki: Alojzij Bratina pod Brdom, Josip Fabijan v Ročinji, Štefan Kodermac v Kanalu in Josip Pavlica v Sv. Roku. Gosp. Toma Čedin, prestolni vikar v Gorici, imenovan je profesorjem v osrednjem semeništči v Gorici.

Mestne volitve se bodo, kakor vse kaže, začele še le 23. novembra t. l. — 18. t. m. pa bode pri državnem sodišču na Dunaju obravnava 380 reklamantov proti mestnemu zboru Tržaškemu, da jih ta vpiše mej volilce. Reklamante bode zastopal odvetnik dr. Rabl, in od izida te obravnave je skoro največ odvisen obraz prihodnjega mestnega zbora.

Dragi rojaki! V soboto, dné 17. t. m. ob 8. uri zvečer bode v dvorani Tržaške čitalnice zbor vseh tržaških slovenskih rodoljubov brez razločka stanu v namen, da se ustanovi za Trst in okolico podružnica društva sv. Cirila in Metoda. Pri zboru bode osrednji odbor omenjenega društva zastopal g. Ivan Hribar iz Ljubljane.

Društvo ima namen, da posebno ob mejah slovenskih dežel ustanovlja, oziroma podpira slovensko šolstvo. Ud tega društva more postati vsak pošten Slovenec, kateri se zaveže, da bode v društveno blagajnico plačeval najmanj **10 soldov na leto**. Ni treba, da še posebno povdarjamo največo važnost omenjenega društva, katerega ud bi moral biti vsak zaveden Slovenec.

Glede na to nadejamo se torej, da se zborovanja udeleži prav veliko rodoljubov, kateremu sme priti vsak Slovenec, ki se prijavi pri posebnej komisiji na vratih dvorane slovanske čitalnice pred ali pa tudi mej zborovanjem.

Pevski zbor del. podp. društva napravi dné 8. novembra velik koncert v dvorani Tržaške čitalnice. Čisti dohodek je namenjen zalogu omenjenega pevskega društva. Za ta koncert se uže zdaj pevci prav posebno pripravljajo.

Občni zbor pevske zveze se ni mogel vršiti v nedelji, ker je zarad slabega vremena došlo premalo okoličanov; zarad tega se je preložil ta zbor na praznik Vseh Svetnikov, dné 1. novembra točno ob 10. uri dopoludne v prostorih del. podp. društva. Nadejati se je, da se zboru na Vse Svete udeleže mnogi zastopniki pevskih zborov mesta in okolice, in to toliko bolj, ko bode isto jutro maša pri Sv. Antonu novem za vse rajnke ude del. podp. društva.

Slovanska čitalnica v Trstu. Podpisani odbor oznanja, da bodo letos v društvenih prostorih nastopni zabavni večeri: 7. novembra predavanje: O nekedanjem »Slavjanskem družtvi« v Trsti, govori g. L. Žvab. 14. novembra: plesna vaja. 28. novembra: plesna vaja. 5. decembra: popularno predavanje: O indijskej drami »Mâlavika«, govori g. prof. Dr. K. Glaser. 19. decembra: plesna vaja. 31. decembra: Silvestrov večer. Začetek ob pol 9 zvečer. — V Trsti, 10. oktobra 1885. leta — Odbor »Slovanske Čitalnice«. — Opomnja. Gospoda družtveniki smejo uvesti seboj k obojemu predavanju in na plesne vaje bez posebnega poziva goste, se imajo predstaviti ob vhodi dotičnemu odbornику. Za Silvestrov večer morajo imeti gosije poseben poziv.

Velikanske procesije v Ricmanje ni bila v nedeljo zarad slabega vremena, ali prihodnjo nedeljo, 18. t. m. bode na vsak način, in po govorih mej ljudstvom soditi, se te procesije udeleži do 30.000 ljudi.

Namen te procesije je prošnja do Boga, da vzame moč sovražnikom katoliške cerkve in pa posebno počastenje slovanskih apostolov Cirila in Metoda, katerega zadnjega tisočletnico letos obhaja ves slovanski svet. To je na vsak način jako lep namen in naj služi v poduk onim goriškim Lahončičem, ki Slovence zaničljivo imenujejo »Cirilos«.

Za okoličane po toči ponesrečene so uže začeli nabirati in so v ta namen dali: Podestà dr. Bazzoni f. 40, inženir Živic f. 10 Nadlišek f. 10, August prof. Vierthaler f. 10, Dr. Anton pl. Tommasini f. 25, Baldassar Mimbelli f. 25, Peter I. Scaramangà f. 25, Nikolaj Dr. Belgher f. 15, Ventura Salvator f. 25, Mojses Dr. Luzzato f. 20, P. L. Tripkovich f. 20, Jakop Dr. Tonicelli f. 25, Andrej Kovacich f. 25, Cecilia Bar. Rittmeyer f. 25, Salomon Kabiglio f. 20, Angelo Gentilomo f. 15, Rafael Marchioro f. 15, Angel Venezian f. 10, Ivan Kovacevich f. 25, E. L. f. 5, J. Besso f. 40, Franc vitez Dimmer f. 25, Josip Burgstaller pl. Bideschini f. 40, Lazar Aničić f. 5, Aleksander Mičič f. 10, Ivan E. Morin f. 10, Jur. Vučkovič f. 2 Dita »Skulievič & Aničić« f. 30. Dr. Clement Lunardelli f. 10, Ant. Demetrio f. 25. Skupaj f. 607.

Izgnanje. Urednik in lastnik nepolitičnega lista »Il Piccolo«, ogerski žid po imenu Teodor Mayer, dobil je v soboto od namestništva povelje, da mora Trst v 8 dneh zapustiti, ker se kot inostranec ne vede tako, kakor odgovarja avstrijskemu zakonu.. Znati je namreč treba, da je prefrigani čifut ustvaril tukaj dnevnik Il Piccolo, za katerega mu ni bilo niti treba položiti kavcije, ker je v programu navedel, da se list ne bode pečal s politiko, ampak le z drugimi navadnimi dnevnimi novostmi. Res je ta list prava sodrga, poln babjih kvant in takih novosti, ki strašno deprimujejo ubogo niže ljudstvo, a uprav te dnevne kvante so listu pridobile do 4000 vsakdanjih čitateljev; vsaka tržaška branjevka mora vsak dan čitati »Il Piccolo«. Ali ta list, ne da bi bil političen, se svojimi novicami dela mej nizkim ljudstvom za Iredentizem in to je vladi dalo povod, da je Mayerju poslala povelje izgnanstva. Ali Mayer je rekuriral in dokazal, da je bil oče njegov Tržačan in naš lep magistrat, ki je iz prvega poročal policiji, da je Mayer inostranec, je popravil zdaj svoje poročilo, ter potrdil, da oče Mayerjev je bil Tržačan. Ali zdaj pa se je ujel menda magistrat in Mayer.

Ko je šlo pred nekaterimi leti zato, da Mayer zadosti v Avstriji svojej vojaškej dolžnosti, izrekel je Mayer, da ni Avstrijec, kar mu je magistrat tudi potrdil, in res je potem šel Mayer na Ogersko, kder je najbrže zopet rekel, da ni rojen pod ogersko krono, ampak v Trstu — navadni čifutski manevri. Tako denes reči stoje in vse je radovedno, kaj vlada zdaj stori. Oče Mayerjev ni zbrisan iz dotične občine na Ogerskem, ima torej obe je podaništvo, katero je tudi izvrševal alternativno, kakor mu je bolje kazalo. Magistrat tržaški je pa nekda uže pisal na Ogersko dotičnej srenji, da le iz pomote ni pred leti naznanil Mayerjevega sprejetja v to občino. Magistrat je zdaj popolnoma na strani čifuta, to se vidi, in je lehko soditi, najbrže se tudi Mayerju ne skrivi noben las. Stvar je jako interesantna in utegne postati tudi poučljiva.

Mobilizacija ne vemo kake daleč je prišla, ali to je gotovo, da se je te dni tukaj v novej luki vkrcalo kakih 6 do 8 batalijonov razne pehote, katera vsa vojaška krdela gredo v Bosno in Hercegovino in pričakujejo se še nadaljni mnogi vojni oddelki.

Pomiloščenje. Morilca Žego, roj. iz Koprive, kateri je umorli svojo ljubico ter ga je zaradi tega obsodila tržaška porotna sodnija v smrt, pomilostil je cesar, kazen odmerila se mu je na 20 let. Imel bode časa dosti, da premišljuje, kaj je storil.

Ponovitev bankinega privilegija. Avstrijsko-ogerska banka je uže podala obema vladama glede podaljšanja bankinega privilegija spomenico, v katerej je razložila svoje želje zarad predrugačeb svojih pravil. Zdaj se dogovarjajo zastopniki oben vlad o tej spomenici i na podlogi storjenih sklepov se začno dogovori z bankinim vodstvom.

Tržaške novosti:

Napad. 15 Lahonov njim na čelu nek Linda, črkostavec pri Caprinu, lastniku L'Indipendenteja, napadli so vtorek zvečer v ulici Sanita krdelo patrijotičnih mladenčev, večinoma trgovskih agentov z noži in so uže nekatere ranili, ko je prišla policija, pred katero so napadniki pobrisali na vse vetrove. Bode sopet zanimiva obravnava.

Ranil je nekdo zavratno pa prav hudo z nožem 24 letno vdovo Marijo K. in sicer tako močno, da so jo precej morali peljati v bolnico.

Pazite matere! 6 letno deklice Franciško Šulc je pustila neskrbna mati samo doma v stanovanju Via Rigutti 438. — Deklica se je približala ognju in se jej je obleka užgala. Ko je mati prišla domu, našla je hčerko uže mrtvo.

Policijsko. Nek beneški plesalec je na Reki nekemu kavanarju ukradel 15 biljardnih krogelj, a policija ga je tukaj zasačila in zdaj bo plesal po tribunalu. — Dva okoličana je policija zaprla ker sta iz maščevanja porezala mnogo trt v kampanji Horstman. To je uže vandalizem! — Pod ključ so dejali 4 ponočne razsajalce, 3 potepuhe, enega iz Ricmanj, dva z Notranjskega in dva domača uže poznana uzmoviča, ker sta na sumu tatvine. — V cerkvi sv. Antona novega je ukradel neznani uzmovič nekej ženski iz žepa 20 gld., in drugi neznanovič ukradel je nekemu trgovcu v ulici Farneto vrečo fižola.

Najden denar. Kdor bi bil nekoliko denarja na cesti proti Reki zgubil, naj se oglasi pri župniku na Katinari pri Trstu.

Komisija za ogled železnične proge iz Gorice v Podgoro sešla se bo 19. oktobra ob pol 10 uri na goriškem kolodvoru.

Slovenskim veleposestnikom na Goriškem, ki bodo volili dne 17. t. m. enega poslanca za deželni zbor Goriški, namesto odstopivšega gosp. Franca Povšeta, priporočamo prav toplo, da se strogo drže discipline in vsi volijo po društvu »Sloga« priporočenega jim kandidata gospoda dr. *Antona Gregorčiča*, profesorja blagoslovja v Gorici, moža mnozega znanja in kakor smo poizvedeli, najdelalnejšega rodoljuba na Goriškem. Bog ne daj, da bi se glasi slovenskih posestnikov cepili, ker to bi znalo postati prava nesreča za goriške Slovence, ki so dosedaj vendar še vedno zvesto čuvali nad svojimi narodnimi svetinjami. Torej previdnost in složnost!

Iz Gorice nam pišejo: Tramway, kateri si je priskrbelo ces. kr. gozdno vodstvo, da bode pripeljevalo drva iz Trnovskega gozda v Gorico, poskušali so prešlo soboto spraviti na Trnovo. Ali po 3. urnem času iz Gorice, dospeli so komaj do pol ceste sv. gorske, in tam niso morali iti več naprej. Pravijo da se je mašina nekaj pokvarila? vse mogoče, ker je mašina. Vračajoč se nazaj v Gorico, srečata se z neko kočijo z dvema konjema, konji videč tega peklenščeka, ki dela tak salamenski ropot in tak dim, sta se tako ustrašila, da so morali ju izpreči, in na rokah zraven mašine odpeljati, ali enega teh konj niso mogli od velikega strahu ukrotiti in vdržati in je uboga žival pod cesto pala, da se je skoraj vsa razbila. Lastnik tega konja noče več nazaj vzeti, in zahteva od najemnika Tramwaja 250 gld. Pravijo, da ima priti nova mašina in mogoče, da bode tudi tekla, ali gospoda naj dobro pomisli, da ta cesta ni za tramway, za tako težkobo narejena in da se veliko nesreč pripeti, kakor se jim je prvikrat dokazalo.

Povodenj se je zopet bati, vsled hudega deževanja rasto reke silno.

Iz Istre smo dobili več poročil, da se je tam trgatev jako dobro obnesla, v nekaterih krajih nekda celo posode primanjkuje. — Vino je dobro, močno in se istrski kmetje niso nadejali take letine.

Lahonsko politično društvo je v listu »L'Istria« objavilo drugo spomenico na ministerstvo. V tej spomenici toži društvo v prvej vrsti šolske nadzornike in pa duhovščino. Kedor ne dela, kakor hočejo Lahoni, vsak je panslavist, vsak je tujec, in naj si bode rojen tudi v sredini Istre. V laži in nesramnosti istrski Lahoni prekosé celo najbujše velikonemške fanatike.

Iz Istre se nam piše, da so tam naši italijanski prijatelji vlovili v svoje zanjke nekoliko slovanskih rodoljubov, kateri se protivijo Hrvatom in delajo razliko mej Slovenci in Hrvati. Ako je to res, moramo kar direktno obsojevati dotično gospodo, to ni rodoljubno in lepo. Kmetje in rokodelci so denes uže spoznali, da mej Hrvati in Slovenci ni razlike, da je to en narod, ki se mej seboj popolnoma razumi, in ako se niso uže pred 50 leti v Senožečah in v Hrenovcah proti temu pritoževali, da sta tamošnja župnika, rojena Hrvata, pridigala po hrvatski, se to manj sme denes goditi. — Pozori razpora v tem obziru ne bi mogli mi drugače smatrati, nego za hudičevo maslo, s katerim nas hočejo naši nasprotniki ostrupiti ene in druge, Hrvate in Slovence.

Trgatev na Štajarskem se je pričela in so vinogradniki jako zadovoljni s pridelkom glede njegove kakovosti, le škoda, da je pridelka malo. Vse kaže, da cene vina letos ne bodo nizke. Pa gotovo zopet začno voziti na Kranjsko in Primorsko Madjarski in Hrvatski Židi njihovega petijota ali pa »galijota«, ali kako ga uže zovejo. Bi bilo pač treba, da se pazi na nekatera inportirana vina, katera se tako po nič prodajajo.

Akad. društvo »Slovenija« na Dunaji izdalo je ravnokar svoje poročilo za društveno leto 1884/85. Temu poročilu povzamemo, da ima društvena knjižnica 839 knjig v 1075 zvezkih, 173 muzikalij, 22 zemljevidov in 1 sliko. Dohodkov imelo je društvo 113 gld. 80 kr., troškov pa 46 gld. 78 kr. Od prebitka se je polovica, to je 33 gl. 51 kr. naložila k glavnici, ki sedaj znaša 283 gld. 54 kr., polovica pa prenesla kot saldo za prihodnji tečaj. Častnih udov je 10: Levstik, Stritar, † dr. Lavrič, dr. Vošnjak, † Josip Jurčič, † dr. vitez Bleiweis, Levec, dr. Celestin, Simon Gregorčič, Miklošič. Podpornih udov je le 14, dosti premalo za tako važno društvo. Pravih udov pa je bilo 33. Poročilu je dodana društvena zgodovina.

Začetkom poročila se omenja, kako je prvo društvo »Slovenija« na Dunaji nastalo v burnem 1848. letu in kako je potem temu društvu sledila »Slovenija«, akademično društvo.

Leta 1867. dne 13. novembra namreč osnovali so slovenski velikošolci na Dunaji pod vodstvom gg. Levca in Šukljeja prvo slovensko dijaško društvo »Sava«. Da je bilo uže živo treba takšnega duševnega središča v tujem mesti, v metropoli naše države, pokazalo je takojšnje veselo razvijanje njega; a nekateri udje so zaželeli ter se prizadevali, da bi se združili Slovenci z velikošolci z onstran Sotle. Posrečilo se jim je: Vseučiliščniki slovenski in hrvatski osnovali so vzajemni »Jug«, vsled česar je »Sava« okončala svoje mlado dvomesečno živenje.

A novo društvo ni bilo sezidano na zdravo podstavo, skoro začelo se je širiti nezadovoljstvo in v 15 mesecih se je videlo, da se na ta način ne da doseči nič uspešnega. — Uže zgoraj omenjena delavca gg. Levec in Šuklje začela sta zato vzbujati drugove, naj se osnuje novo društvo — »Mladika« naj bi se zvalo — za same Slovence; tem je ova misel ugajala, in 5. maja 1869. leta rodila se je »Slovenija«, kakor je prekrstil društvo prvi občni zbor

(Slovenci ostali so poleg tega tudi še v »Jugu«, dokler ni usahnol, ker so si Hrvatje omislili drugo društvo).

Slovenija je tedaj završila uže 16. leto svojega obstanka. Mnogo je doživela v tej dobi, mnogo blagodejnega in sadonosnega je porodila in vzgojila. Želeti je, da to društvo, ki na Dunaju jako lepo zastopa Slovenski rod, še lepše uspešuje ter da ga posebno rodoljubi v domačej zemlji še bolj podpirajo.

Krajcarska podružnica »Narodnega Doma« v Ljubljani. Oddaja knjižic, krajcarskih in desetkrajcarskih, napreduje dosledno in vidno; razposlanih je sedaj nad 300, za primeroma kratko dobo dobrih treh mesecev gotovo ne malo število. Tudi pretečeni teden dobili smo vrnenih dvoje polnih krajcarskih knjižic, in sicer iz Ljubljane, kar nam je zelo ljubo, ker gotovo ne bo ostalo brezvšpešnega vpliva na gg. nabiralce po deželi. Ti knjižici sta: št. 148 (poverjenik g. E. L.) in št. 251. Zadnjo omenjenih izplačal je rodoljub g. S. P. sam, za kar mu bodiše posebna zahvala. To zgodilo se je med prvimi osmimi polnimi knjižicami (toliko namreč nam jih je do sedaj došlo razpečanih) že v drugić; da bi se le pogostokrat ponavljalo. Dobili smo tudi od dveh strani veselo zasebno vest, da se nam je prav v kratkem nadejati prvih razprodanih desetkrajcarskih knjižic.

Še nekaj nam je v mislih. Za časa loterije na korist zakladu za zgradbo »Narodnega Doma« v Ljubljani oglašale so se prav pridno po srečkah občine in različne društva ter jih kupovale tu pa tam celo v zelo velikem številu. Slavnemu občinstvu bo gotovo še v živem spominu, da se je na ta način razpečavalo precej znatno število sreček. Ali bi ne bilo mogoče, da bi začeli taki zavodi in društva, v prvi vrsti naše čitalnice in bralne društva, pridno segati po knjižicah, bodi-si že krajcarskih ali pa tudi desetkrajcarskih? — Hvaležna naloga, ki se popolnoma strinja ž njihovimi nameni.

Vsem onim, ki so nam na ta ali oni način k temu pripomogli, da si je naša ideja priborila zdravih in trdnih tal, na podlagi kterih nam bo mogoče v prihodnje vspešno nadaljevati in zidati, najtopiejšo zahvalo. Naj bi našli še več posnemalcev, ki naj blagovolé pošiljati oglasila za poverjeništva in nabrane doneske blagajniku upravnega odbora društva »Narodni Dom«, g. dr. Josipa Starétu v Ljubljano.

Zvonimir hrvatski ilustrovani koledar za leto 1886. je uže prišel na svitlo in stane le **60** soldov. Naročiti ga more vsakdo pri akademijskej knjižari Lavosl. Hartmana v Zagrebu. Koledar obsega okolo 250 strani v velikem kvart-formatu in obdržuje poleg koledarja 30 slik najodličnejših hrvatskih patrijotov, umetnikov itd, potem slike in popis mnogih hrvatskih krajev in mest in pa mnogo druzega lepega berila. Potem najde čitatelj v tem koledarju somnje na Hrvatskem, vse oblastnije Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hrcegovine; posebno zanimiv je koledar uprav zarad imenika vsih uradov in uradnikov v Bosni in Hrcegovini. Slovenci, segajte pridno po koledarju, ki je pisan v jako dobro razumljivej hrvaščini, katera je baš našej inteligenciji jako potrebna.

Papeži kakor posredovalci. Zdaj, ko je papež Leon XIII. prevzel posredovanje mej Španijo in Nemčijo zarad karolinskih otokov, utegne marsikoga zanimati, ako zve, kdaj so papeži enak posel opravijali. Znano je, da je v prepiru mej francoskim kraljem Filipom lepim in angleškim kraljem Edvardom I. zarad boja mornarjev v Guienne, vsled katerega se je bila morska bitev pri St. Mahé (14. aprila 1292), prvi predlagal, naj bode posredovalec papež «ker je njegava stvar, poravnavati prepire mej knezi.» — Tudi angleški kralj Edvard III. je prosil papeža Gregorja XI, naj mej njim in francoskim kraljem Karolom V. mir stori, in Karol VII., ki je bil v velikej stiski, obrnol se je na papeža Martina V., naj mogočnega burgundskega vodjo ž njim sprav. V ten le primerljajih pa so papeži iz lastnega nagiba mir posredovali: Ko so Ljudevita pobožnega lastni njegovi sinovi napali in se je bilo bati splošnega mesarjenja, napotil se je Gregor IV. sam čez planine, da mir napravi in ubrani državni razpad. V 11. stoletji je moral slavni sveti opat Hugon prevzeti nalogo, da pomiri cesarja Henrika III. in ogerskega kralja Andreja; Bonifacij VIII. je spravil aragonskega kralja Jayme z siciljskim kraljem Karolom II., Ivan je spravil Španjce in Portugalce. Benedikt XII je poslal na Španjsko škofa Bodez-a, de je pomiril razne kralje na poluotoku in ko so ti potem leta 1340 slavno zmagali Mavre, poslali so papežu z bojišča pisma goreče hvaležnosti; nehvaležnega, kovarskega Filipa VI. se je mili papež Klement usmilil ter dosegel pri Angleškej primirje, da se je vpustošena dežela opomogla. Tudi cesarja Karol IV. in Friderik III. sta imela vedeti hvalo posredovanju papežu, da se so poravnali neljubi prepiri.

Velik požar. V Londonu je 8. t. m. zjutraj pogorelo trinajst velikih založnic; škode je nad 25 milijonov goldinarjev.

Zakon. Diogenes, vprašan o zakonu, je odgovoril: «Če je tvoja žena bogata, bode ona hlače nosila; če je uboga, spravi te na beraško palico; če je grda, studila se ti bode; če je lepa, varala te bo.» Da pa nobenega ni odvračal od zakona, pristavil je: «Kaj pa zato, ali je bogata, uboga, grda ali lepa! Če te ljubi ona, in jo ljubiš ti, potem je zakon edina pot k pravej sreči».

Književnost.

Kmetom v pomoč; narodno-gospodarska razprava. Spisal Iv. Belec župnik — je naslov ravnokar izišle knjižice, ki je ponatisek iz »Slovenca«. V njej se odkrivajo bolí, ki našega kmeta tako zelo tarejo, vzlasti se povdarjajo preveliki davki, s kojimi je preobložen, tako da si mora, da odrajta »cesarju, kar je cesarjevega«, mnogokrat zadolžiti. Sploh se je v zadnjem času po našin listih mnogo pisalo in nasvetov dalo, kako bi se moglo kmetu trpinu do boljšega stanka pomoči, ta knjiga pa na široko razklada in opisuje obteženja, koje mora kmet prenašati od strani vlade, ki pa niso vendar taka, kakor ona, kojih uzrok si je sam. Mnogo slabih navad bi se trebalo odpraviti od kmetstva, da si stanje zboljša. Knjiga je jasno in preprosto pisana tako, da jo lanko vsakto umeje, tudi cena jej je zelo nizka — le 25 kr. 142 str. obsežnej knigi — zato jo prav gorko priporočamo vsem kmetom in onim, ki se hočejo o stanju teh poučiti: vsak kmet najde v njej nekaj, kar se tudi njega tiče, ter se lahko prepriča o lastnem slabem stanju, in si kolikor toliko pomore. G. pisatelja je vodila gorka ljubezen do svojih rojakov, da je popisal ubogo kmetsko stanje, naj kmet spozna svoj stan in si ve pomagati.

***

Izšel je tudi 18. snopič *Ljudske knjižnice*, kateri obsega zanimljivo morda iz nemškega prevedeno povest «Roglava Franca» podomačil H. Majar. «Blagor milosrčnimi» povest p. F. M. Wendl-ovem nemčkem izvorniku — prosto predelal J. Leban in «Kratkočasne in poučne novesti» poslovenil Vekoslav Benkovič. Priporočamo to lepo berilo vsem prijateljem slov. knjige.

***

Družba sv. Mohora jela je razpošiljati knjige za leto 1885. Družniki, kojih število se je letos za preko 1000 pomnožilo vdobe za jeden goldinar šestero lepih knjig namreč:

1. Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa, spisal Janez Volčič. Drugi del I. snopič.
2. Željno pričakovano knjigo: »Slovanska apostola« sv. Ciril in Metod od staroste slov. pisateljev Matije Majarja Ziljskega.
3. Zgodovina sv. katoliške cerkve II. zvezek; spisal Dr. Ivan Kržanič.
4. Slovenski pravnik III. snopič; spisal dr. Ivan Tavčar.
5. Slovenske večernice z raznovrstnim poučnim gradivom.
6. Koledar za l. 1886. Ko nam knjige dojdejo, spregovoriti hočemo še o njih.

Tržno poročilo.

Kava — živahna kupčija, cene jako trdne.

Sladkor — srednja kupčija, cene nespremenjene.

Olje in *petrolje* — malo kupčije; pri vsem tem trdne cene.

Domači pridelki — fižol še precej iskan po zadnjič naznanjenih cenah; maslo dobro štajersko plačuje se uže po f. 96 do 97.

Žito. — Cene žita so jako trdne in cena moke je sopet nekoliko poskočila.

Les — brez vsake kupčije.

Seno — dobro konjsko f. 1.10 do 1.60.

Kupčija je v obče jako težavna, ker vsi imetniki in špekulanti se drže prav reservirano.

Borsno poročilo.

Te dni se je bila borsa uže tako pomirila, da so bili Napoleondori kar nakrat padli za 50 soldov; ali včeraj šo došle sopet jako vznemirljive vesti iz Berlina in Londona, zarad česar so šli Napoleondori sopet kviško do 10.02, kurzi papirjev pa so zdatno padli in se je prodajala srebrna renta uže po f. 80.50.

dne 13. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	80	gld	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81	»	60	»
Zlata renta	108	»	45	»
5% avst. renta	98	»	25	»
Delnice narodne banke . .	854	»	—	»
Kreditne delnice	278	»	5	»
London 10 lir sterlin . .	125	»	85	»
Napoleon	—	»	—	»
C. kr. cekini	10	»	05	»
100 državnih mark . . .	6	»	98	»

Listnica uredništva.

Č. g. J. B. v L. Prejeli vašo listnico. S prihodnjem listom začne ona stvar.

Listnica upravništva.

G. Zih. Pl. Malo pomoto smo popravili. — G. Oblešćak T. Aleksandrija. Mi Vam list pošiljamo redno in tudi tukajšnja pošta, morda je tamkajšna pošta kriva, da ga redno ne dobivate. — Gospoda s začet. črkama A. S. prosimo, da nam svoje razločnejše pisano ime naznani, ker onega na kuponu ni možno brati.

Bratje Sokoli!

V nedeljo dne 18. t. m. pričnejo telovadne vaje, katere se bodo vršile ob *torkih in četrtkih* od 8½ do 9½ ure na večer, ob *nedeljah* pa od 4 do 6 ure pop. v družtvenih prostorih. Ker pozna vsakdo korist telovadbe, se pričakuje mnogobrojna vdeležitev in redno obiskovanje.

Nadalje Vas vabi podpisani odbor, k zboru društva »sv. Ciril in Metod«, kateri bode v soboto dne 17. t. m. točno ob 8. uri zvečer v dvorani »Slovanske čitalnice«. Ker je namen tega društva neprecenljive važnosti, želi podpisani, da se ga udeleže vsi gg. člani Sokoli.

Bratskim pozdravom!

Trst, 14. oktobra 1885.

Odbor »Tržaš. Sokola«.

Učenec

in izučeni pomočnik (Commis) se takoj v prodajalnico na deželi sprejmeta. Kje? — Pove urednik tega lista.

Za uboge in bogate. Oberdöbling pri Dunaju Oprostite, častiti gospod, da Vam nisem uže poprej pisal o dobrem uspehu R. Brandt-ovih švicarskih krogljic, ali meni je 66 let in zato ne gre tako hitro. Vsled mojega živenja, koje a sprovedam skoraj zmrom sedeč kajti jaz sem košar, čutim se uže vse leto bolnega na zapeklih, hemorojdih, itd. in nemam nobenega apetita. Odkar sem vkupil jedno škatljico švicarskih krogljic slišim se boljšega ter Vam tem potem mojo zahvalo javno izrekam. Hch. Engertzwieser. Ker se v Avstriji R. Brandtove švicarske krogljice zelo ponarejajo, naj se dobro pazi, da ima vsaka na sebi kot znamko bel križ na rudečem polju in podpis R. Brandt-a.

Marijaceljske želodečne kapljice,

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Neprecenljive dobrote je posebno voliv njihov pri netečnosti, slabosti želodca, ako z grla, smrdi, napenjanju, kislem pehanji, koliki, želadečnem kataru, gorečiče (rzavci) pri preobilnej produkciji slin, rumenici bluvanji in gnjusu, glavobolu, (ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu, proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi roti zlati žili ali ha morojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar »k angelju varhu« 15—52

D. Brady Kremsier, Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju J. Seravallo blizo starega sv. Antona.

Švicarska ČOKOLADA in CACAO

iz tovarne AMED. KOHLER & FILS v LAUSANNE (Švica) ustanovljene 1820 leta.

Odlikovano z medaljami prvega reda. Generalni posredovalec za Avstro-Ogrsko L. H. BERNSTEIN na DUNAJI IX. Berggasse št. 18.

Švicarska Čokolada in CACAO.

49—15

Resnica traja najdaljše.

Kupil sem na nekej dražbi vse zalogo neke imenitne tovarne plaht za hišno rabo in za konje in to me sposobljuje, da morem prodajati po **le for. 1·80** komad lepih, deželih nepokončljivih

KONJSKIH PLAHT

te plahte so 190, centimetrov dolge, 130 centim. široke z raznobarvanimi bordurami i debele, kakor deska, torej nepokončljive.

Odpošlja se le proti predplači ali pa proti povzetju Vsaki dan se te plahta razpošiljajo po vsem svetu in so povsod priljubljene ker rabijo tudi kakor poteljsko pogrinjalo in so poprej stale več kakor še enkrat toliko. Adresa:

Exportwaarenhaus «zur Austria»

Wien Oberdöblin, Mariengasse 31.

V lastnej hiši.

Opomin. Ker se od mnogih strani poskuša, da bi se ljudstvo zapeljalo po ponarejenju mojih naznanil, opominja se s tem vsacega da kakor redna in solidna hiša znana firma »Exporthaus Austria« nema nobenih podružnic, ampak da ima svoj edini sedež v **Döbling-u** in da od tam blago razpošilja na vse kraje sveta. 1—12

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da je odprl v ulici *Barriera vecchia* št. 8.

Trgovino z dežniki

z bogato zalogo toliko svinatih, kolikor volnatih in bombažnih dežnikov. Popravlja tudi dežnike in solčnike. 7—24

Giulio Grimm.

Assicurazioni generali

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na **zavarovanje proti požaru** — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na živenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1884	f.	31,490.875·83
Premije za poterjati v naslednjih letih	f.	21.006 641·33
Glavnica za zavarovanje živenja do 31. decembra 1884.	f.	83,174.457·98
Plačana povračila:		
a) v letu 1884	f.	8,637.596·13
b) od začetka društva do 31. decembra 1884.	f.	178.423.338·51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in splch vsa natančneja pojasnila se dobé v Trstu v uradu društva: Tergesteo, scala III. v prvem nadstropji 11—36

VLAHOV

Likver okrepljujući želudac

odobren po viših oblastih sa dekretom a pripravljen od

ROMANO VLAHOV

Šibenik (Dalmacija) sa filialkom u Trstu, Via S. Lazzaro Br 1.-A.

Ovaj likver, koji se uzimlje mješan sa vodom, kavom, vinom, teom il juhom, sastavljen je iz vegetalnih sokovah, imajućih zdravotna svojstva, te so njegovo neposredno djelovanje pokazuje u želudcu i kod probavljajućih organah; nadalje čisti krv izpravljajuć slabinu i tromost i pospješujuć tek. On čisti polagano, uništuje gliste ublažujući kroničke hrapavosti jetarah, slezena, umanjujući sve malo po malo zastarjele bolesti hemoroidah.

Uzme li se likera danomice, čuva od otrovnih miazmah, proizviručih koli od pokvarena zraka, toli od epidemijah zato je izvrstan liek proti *groznici* i proti *koleri*.

Ono pako što sačinjava pravu osebinu likera u zdravstvenoj struci jest, što oslobadja ljude odane srčbi i pokunjenosti od škodnih posliedicah, koje čovječanstvu daje veliki broj nesrećnih.

Zaista iza malo danah čovjek, koji se služi tim likerom ćuti, da mu je povraćena životna snaga, i čuvstvo blagostanja čini ga zadovoljnim, probudjenim i svježim za svaki rad. 15—7

Da se olahkoti kupovanje občinstvu gospodar tvornice osnovao je na široko razprodaju svoga likera, koji se može dobiti u svih **kavanah i rakijašnicah**

Lastnik društvo »EDINOST« — Izdatelj in odgovorni urednik: VIKTOR DOLENC.

Nova tiskarna V. DOLENC v Trstu.